Με παρθενογένεση ή με αναγνώριση;

Τον όρο «παρθενογένεση» όσο κι' αν ψάξει κανείς σε νομικά λεξικά δεν υπάρχει περίπτωση να τον βρει, γιατί δεν έχει καμιά σχέση με τη νομική επιστήμη, με τη μετεξέλιξη της μορφής του κράτους ούτε και με το Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο που ασχολείται με την αναγνώριση και διαδοχή των κρατών. Η παρθενογένεση έχει σχέση με την αναπαραγωγή και στην οποία συμμετέχει μόνο το ένα φύλο: α) με τη βιολογία όταν ερευνά την αγενή αναπαραγωγή των ειδών, και, β) με τη γένεση των Θεών του Ήφαιστου για παράδειγμα από την Ήρα που αναφέρει ο Ησίοδος στη «Θεογονία» και του Χριστού από την αμόλυντη Μαρία.

Το θέμα μας βέβαια δεν είναι θρησκευτικό ή μυθολογικό. Από εδώ, όμως, «υπεξαίρεσαν» οι πολιτικοί την «παρθενογένεση» για να τη χρησιμοποιήσουν ως μοχλό για την επίλυση ενός πολιτικού και κατά δεύτερο, συνταγματικού προβλήματος, αφού δεν ανακάλυψαν άλλο τρόπο να υπερσκελίσουν αυτό το πρόβλημα. Η όλη προσπάθεια είναι να υπερπηδηθεί το «ουσιαστικό» κώλυμα της γένεσης και διαδοχής του κράτους. Γιατί η παρθενογένεση, όρο με τον οποίο οι πολίτες βομβαρδίζονται καθημερινά και αρκετοί ίσως να μη μπορούν να προσδιορίσουν το περιεχόμενο της λέξης, σχετίζεται άμεσα με την εμφάνιση του νέου ομοσπονδιακού κράτους και το οποίο θα διαδεχθεί την Κυπριακή Δημοκρατία.

Ο κ. Μεχμέτ Αλή Ταλάτ μιλώντας σε διάλεξη στο Κέντρο Στρατηγικών Ευρασιατικών Ερευνών με θέμα «Αναζητήσεις για λύση στην Κύπρο», τόνισε μεταξύ άλλων, ότι η επιδίωξη της τουρκοκυπριακής πλευράς είναι να «δημιουργήσει μια αυτοτελή οντότητα, βασισμένη σε δυο ιδρυτικά κράτη, στην οποία οι δυο λαοί θα είναι πολιτικά ίσοι. Το συνεταιριστικό κράτος, συνέχισε, θα λειτουργεί με την ίση συμμετοχή των ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων. *Αυτό το κράτος θα μπορούσε να δημιουργηθεί με τη μέθοδο της παρθενογένεσης*». (Δες εφ. ΠΟΛΙΤΗΣ ημ.26/4/2008).

Αυτό το απόσπασμα των δηλώσεων του Μεχμέτ Αλή Ταλάτ ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών από μερικούς πολιτικούς και τα μέσα ενημέρωσης, υποστηρίζοντας ότι είναι διχοτομική η πολιτική του Ταλάτ και της Τουρκίας. Ένας πολιτικός βέβαια, που δεν παρασύρεται από εθνικιστικές παρορμήσεις, που αναλύει με κάθε λεπτομέρεια το εννοιολογικό περιεχόμενο των διατυπώσεων που γίνονται σε δηλώσεις και δεν παραμένει στην επιφάνεια των πραγμάτων όπως κάνουν δυστυχώς ορισμένοι πολιτικοί αλλά και σχολιαστές των μέσων μαζικής ενημέρωσης, θα προσέξει, πρώτ' απ' όλα, ότι α) η πρώτη πρόταση των δηλώσεων του αναφέρεται στη δημιουργία ομοσπονδίας όπου δυο κράτη συνενώνονται και δημιουργούν ένα τρίτο κράτος στη θέση των δυο προηγούμενων, που είναι ένα

εντελώς νέο κράτος υποκείμενο του Διεθνούς Δικαίου με ό,τι αυτή η έννοια συμπεριλαμβάνει, και, β) η τελευταία πρόταση στην ομιλία του κ. Ταλάτ είναι διατυπωμένη σε υποθετικό λόγο και όχι σε ευθύ. Αυτό δείχνει την πολιτική ωριμότητα του ανθρώπου που κάνει τις δηλώσεις, του πολιτικού που αφήνει περιθώρια συζητήσεων με την άλλη πλευρά και που είναι έτοιμος για συνδιαλλαγή, που είναι έτοιμος να υπερβεί με ένα τέτοιο πολιτικό ελιγμό, το πρόβλημα της αλληλοαναγνώρισης των κρατών. Αυτή τη σημαντική πλευρά των δηλώσεων του κ. Ταλάτ δεν εμφάνισαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ούτε και αυτοί που τον επέκριναν για τις δηλώσεις του.

Η ηγεσία των ελληνοκυπρίων απορρίπτει την παρθενογένεση και θέτει ως όρο τη μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ομοσπονδιακό κράτος, ενώ η άλλη πλευρά που δεν έζησε την Κυπριακή Δημοκρατία στην εξέλιξη της, δεν δέχεται αυτή τη διαδικασία. Είναι αλήθεια και το ανάλυσα στα προηγούμενα άρθρα μου, ότι η μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ομοσπονδιακό κράτος με απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων ή με μια ελληνοκυπριακή συντακτική συνέλευση, θα σήμαινε, ότι οι ελληνοκύπριοι παραχωρούν το δικαίωμα στους τουρκοκύπριους να συμμετέχουν στην ομοσπονδία που οι ίδιοι οι ελληνοκύπριοι αποφασίζουν για την εγκαθίδρυσή της και ότι οι τουρκοκύπριοι μετατρέπονται σε αντικείμενο της δικαιϊκής απόφασης των ελληνοκυπρίων χωρίς να έχουν κανένα λόγο στη μετεξέλιξη του κράτους μέσα στο οποίο καλούνται να ζήσουν. Δηλαδή, οι ελληνοκύπριοι θα δημιουργήσουν ένα συνιστών κράτος και θα καλέσουν τους τουρκοκύπριους να ζήσουν σ' αυτό, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι σημερινές πραγματικότητες. Κάτω όμως από τέτοιες προϋποθέσεις, η πολιτική ισότητα για την οποία η ελληνοκυπριακή ηγεσία διατείνεται ότι την υποστηρίζει σα βάση δομής του ομοσπονδιακού κράτους, «πάει περίπατο». Την καθιστούν μια διακήρυξη άνευ συγκεκριμένου περιεχομένου, μια διακήρυξη κενών λέξεων.

Για να δοθεί λοιπόν, περιεχόμενο στην πολιτική ισότητα αλλά και ο αναγκαίος σεβασμός προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα, θα πρέπει η ελληνοκυπριακή πλευρά να προσπαθήσει να εντοπίσει τη χρυσή τομή, συνεργαζόμενη με την τουρκοκυπριακή κοινότητα και όχι σ' αντιπαράθεση μ' αυτήν. Έχει και η τουρκοκυπριακή πλευρά τις ευαισθησίες της που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από την ηγεσία της ελληνοκυπριακής κοινότητας και η οποία δεν πρέπει να παραμένει αμετακίνητη μόνο στις δικές της. Η σημερινή γενιά των τουρκοκυπρίων που αποτελεί τη διοικούσα ελίτ, ανδρώθηκε και πολιτικά ωρίμασε μέσα στο de facto κρατίδιο, το οποίο από το 1963 δεν έχει καμιά σχέση με την Κυπριακή Δημοκρατία. Θα μπορούσε κάποιος να ισχυρισθεί, ότι αρκετοί τουρκοκύπριοι δυνατόν να βίωσαν με δραματικό τρόπο την εγκληματική πλευρά

της Κυπριακής Δημοκρατίας, όταν γονείς ή συγγενείς ή και φιλικά τους πρόσωπα αποκλήθηκαν «στασιαστές» και εξαφανίστηκαν στα πηγάδια.

Ας εξετάσουμε όμως, την ουσιώδη πλευρά του ζητήματος. Αν η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας αναγνώριζε ως κράτος το βόρειο τμήμα της Κύπρου, τότε οι πολιτικές δυνάμεις των ελληνοκυπρίων θα έλεγαν, ότι νομιμοποιούνται τα τετελεσμένα της κατοχής, γεγονός που καμιά κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν τολμά να κάνει τέτοιο βήμα. Αν οι ελληνοκύπριοι που κατέχουν και διοικούν την Κυπριακή Δημοκρατία προχωρούσαν σε τέτοια νομική πράξη, θα είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας κλασσικής ομοσπονδίας, όπου δυο κράτη αποφασίζουν να δημιουργήσουν ένα νέο κράτος, υποκείμενο Διεθνούς Δικαίου, στη θέση των δυο προηγούμενων. Όμως οι ελληνοκύπριοι είναι αδύνατο να αποδεχθούν τέτοια διαδικασία, γιατί: α) θα ανέτρεπε εξολοκλήρου τη μέχρι τώρα εσωτερική πολιτική που οικοδόμησαν για μισό περίπου αιώνα και τις αντιλήψεις που υπέβαλαν στην ελληνοκυπριακή κοινωνία τα πολιτικά κόμματα περί του δικαίου του πενηντάχρονου αγώνα τους, β) φοβούνται ότι ένα τέτοιο βήμα θα έδινε την ευκαιρία στους υποστηρικτές της διχοτόμησης να ανακηρύξουν κράτος με άγνωστες συνέπειες, σε περίπτωση που η Τουρκία μετανιώσει και δεν επιτρέψει την ενοποίηση των δυο ήδη ανεγνωρισμένων κρατών σε ένα νέο ομοσπονδιακό κράτος, και, γ) η αναγνώριση του βόρειου τμήματος της Κύπρου ως κράτους, θα σήμαινε και την αναγνώριση δυο λαών με δικαίωμα αυτοδιάθεσης.

Πρέπει να βρεθεί λοιπόν, η χρυσή τομή στα κυπριακά μέτρα, για να γίνει δυνατή η διευθέτηση αυτού του δύσκολου προβλήματος και να ευτυχίσουν οι κύπριοι να ζήσουν σ' ένα κοινό ομοσπονδιακό κράτος. Η διεθνής κοινότητα υπέδειξε την «παρθενογένεση» ως ένα πολιτικό τρόπο ρύθμισης του θέματος, έτσι που και οι δυο πλευρές να θεωρούνται νικητές. Άρα δεν είναι ο Μεχμέτ Αλή ο «εφευρέτης» και ο πνευματικός πατέρας της παρθενογένεσης. Με την «παρθενογένεση» παραμένουν όλες οι πλευρές ικανοποιημένες και η τουρκοκυπριακή που δεν μπαίνει στην περιπέτεια ανατροπής της πολιτικής της, η οποία δεν αναγνώριζε και δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία. Από την άλλη, θα πρέπει και η ελληνοκυπριακή να την αντιμετωπίσει με θετική προσέγγιση, γιατί η «παρθενογένεση» παραμένει μια τυπική και άνευ ουσίας πράξη, εφόσον η τουρκοκυπριακή δεν απαιτεί, ούτε και η διεθνής κοινότητα με βάση το Δίκαιο περί διαδοχής κρατών, νέα διαδικασία για εισδοχή στα Ηνωμένα Έθνη του ομοσπονδιακού κυπριακού κράτους. Ούτε και η Ευρωπαϊκή Ένωση θέτει υπό την αίρεση των υφισταμένων κρατών-μελών, να εγκρίνουν ή να απορρίψουν την εισδοχή του νέου κράτους. Με άλλα λόγια το θέμα είναι περισσότερο σημασιολογικό, αφού την Κυπριακή Δημοκρατία τη διαδέχεται το νέο

ομοσπονδιακό κράτος με το νέο όνομα που θα φέρει. Οι διεθνείς υποχρεώσεις που ανέλαβε η Κυπριακή Δημοκρατία ως υποκείμενο του Διεθνούς Δικαίου μεταβιβάζονται στο νέο κράτος. Ως να αποφάσισε η Κυπριακή Δημοκρατία τη μετεξέλιξη της σε ομοσπονδιακό κράτος.

Η τοποθέτηση της «παρθενογένεσης» ως κόκκινης γραμμής από μέρους της ελληνοκυπριακής πλευράς θα πρέπει να θεωρηθεί ως παράγοντας που θα υποσκάψει τις δικοινοτικές συνομιλίες και το πιθανότερο, θα τις οδηγήσει σε αδιέξοδο. Η παραμονή και η επιμονή σε νομικούς όρους, σε ζητήματα που στην πάροδο του χρόνου δεν θα έχουν καμιά σημασία και δεν θα διαδραματίζουν κανένα ρόλο στην πολιτική ζωή της χώρας, – γιατί κανένας δεν θα διερωτάται πως δημιουργήθηκε αυτό το κράτος, απλώς η «παρθενογένεση» θα μείνει στην πολιτική και νομική ιστορία ως μια μορφή μετεξέλιξης ενός κράτους και αντικείμενο έρευνας από τους ακαδημαϊκούς, όπως γίνεται και στην περίπτωση των άλλων ομοσπονδιακών κρατών – ας μη μετατραπούν σε αξεπέραστα εμπόδια που θα θέσουν σε αμφισβήτηση το μέλλον της χώρας ως ενωμένου κράτους. Η «παρθενογένεση» λύει αρκετά σοβαρά προβλήματα και θα αποτελεί λανθασμένη ενέργεια η επιμονή σε άλλες μορφές μετεξέλιξης που θα οδηγήσουν σε απόρριψη της. Αλλά, αν οι ελληνοκύπριοι θέτουν κόκκινες γραμμές, τότε δεν θα πρέπει να αρνούνται στην άλλη πλευρά να κάνει το ίδιο. Η απαίτηση για μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ομοσπονδιακό κράτος, σημαίνει ήττα της Τουρκικής και τουρκοκυπριακής πολιτικής των τελευταίων πενήντα χρόνων, γεγονός που οπωσδήποτε κανένα Τούρκος ή τουρκοκύπριος πολιτικός δεν μπορεί να αποδεχτεί. Είναι το ανάλογο που αναφέραμε πιο πάνω για τους ελληνοκύπριους πολιτικούς. Αν είναι όμως με τέτοιο πνεύμα που θα πολιτευτούν, όπως έκαναν και τότε το 1960-63 δεν πρόκειται ούτε και το νέο κράτος να λειτουργήσει προς όφελος της ενοποιημένης κυπριακής κοινωνίας.

Η ελληνοκυπριακή κυβερνώσα ελίτ της αριστεράς, που θήτευσε δίπλα στον αδιάλλακτο Μακάριο και συγκυβέρνησε για μια πενταετία με τον απορριπτικό Τάσσο Παπαδόπουλο, είναι καιρός να αφήσει πίσω της τις καθαρά νομικίστικες προσεγγίσεις, να αναλύσει τα θέματα πολιτικά και να λάβει πολιτικές αποφάσεις, για να πάει μπροστά η κοινωνία και το κράτος.

Δημοσιεύθηκε στον ΠΟΛΙΤΗ ημ. 1 Μαΐου 2008.